

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Csitáry Tibor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Fuglinszky János ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 11.M.5126/2001. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 55.Mf.633.357/2008/7. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 55.Mf.633.357/2008/7. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja, egyebekben nem érinti.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt nap alatt - 100.000 (egyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az alperes köteles az állam javára 900.000 (kilencszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket megfizetni.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 11.M.5126/2001/89. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy a felperes 1998. december 24-én bekövetkezett üzemi balesetéből kifolyólag fizessen meg a felperesnek elmaradt munkabér címén 7.295.844 forintot, lejárt járadék címén 20.013.603 forintot és fenti összegek kamatát, 2008. február 1. napjától folyamatosan az öregségi nyugdíj korhatár betöltéséig minden hónap 10-éig havi 270.326 forint összegű járadékot, dologi kár címén 411.000 forintot és 800 USD-t, balesettel kapcsolatban felmerült többletköltségek és kiadások címén 4.550.200 forintot, hozzátartozó elmaradt munkabére címén 1.545.600 forintot, valamint nem vagyoni kártérítés címén 15.000.000 forintot és ezen összegek kamatát. A bíróság ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1998. január 1-jétől állt az alperes alkalmazásában, munkáját K.-ban, kirendeltségvezető munkakörben végezte. A felperes 1998. december 24-én utasként a társaság tulajdonát képező gépkocsival a t. kirendeltségre utazott, amikor súlyos közlekedési balesetet szenvedett. A felperes a balesetet követően 2000. decemberéig betegállományban volt, majd 2000. december 27-étől - II. csoportú rokkantként - baleseti rokkantsági nyugdíjas lett. A felperes munkaviszonya az alperesnél 2000. december 26-ával közös megegyezéssel szűnt meg. A balesetet követően a felperes részben, deréktól lefelé maradandóan károsodott, az alsó végtagjai teljesen lebénultak, melyek miatt szövődmények alakultak ki. Önmaga ellátására képtelen, napi 24 órás ápolásra szorul, munkát végezni nem tud és nem vehet részt a gyermeke ellátásában. Ápolása miatt a felesége sem tud képességeinek és képzettségének megfelelő munkát

végezni. A felperes 1999. március 25-én nyilatkozatot írt alá, amelyben kijelentette, hogy az 1998. december 24-én K.-ban elszenvedett autóbalesetével kapcsolatban a R. u. M. É. és Sz. Kft.-vel szemben semminemű követelése nincs. A dokumentumot tanúként K.Zs. és Ú.L. alperesi munkavállalók írták alá.

A felperes keresete az elszenvedett baleset és az azt követően kialakult egészségkárosodás miatt az alperessel szemben kártérítés megfizetésére irányult.

A munkaügyi bíróság az alperes hivatkozása alapján elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes lemondott-e az alperessel szemben a kártérítési igényéről. A kirendelt írásszakértő szakvéleményében foglaltak alapján megállapította, hogy a joglemondó nyilatkozat a felperestől származik, azonban a felperes azt - miután az alperes 2002. május 3-án csatolta a per irataihoz -, a 2002. május 13-ai tárgyaláson megtámadta. 2002. október 3-án ezt úgy pontosította, hogy amennyiben az aláírás az övé, akkor megtévesztés címén támadja. A munkaügyi bíróság álláspontja szerint az írásszakértő megállapította ugyan, hogy a nyilatkozaton a felperes aláírása szerepel, de a meghallgatott tanúk nem tudtak egyértelműen nyilatkozni az irat aláírásának körülményeiről, továbbá a lemondó nyilatkozat nem felelt meg a teljes bizonyító erejű magánokiratra előírt törvényi követelményeknek, ezért az okirat keletkezéséhez kapcsolódó kétségek miatt azt bizonyítékként nem fogadta el. Az alperes balesetért fennálló felelősségét az Mt. 174. § (1) bekezdése alapján bírálta el azzal, hogy üzemi baleset történt, mellyel kapcsolatban bekövetkezett károkért a munkáltató vétkességére tekintet nélkül teljes mértékben felel, mely alól az Mt. 174. § (2) bekezdésében foglaltak szerint nem mentette ki magát. Nem fogadta el az alperes azon hivatkozását, hogy a felperes gerincsérülése az autóban fuvarozott sörösládák, és amiatt következett be, hogy a felperes az alperes munkavállalója, R.Á. gépkocsivezető részére a szükséges pihenőidőt nem biztosította és mindenféle jelzését figyelmen kívül hagyva kötelezte őt a vezetésre.

Az elsőfokú bíróság az alperes összecszerű marasztalását a felperes kereseti kérelme szerint - az orvosszakértői véleményre, a tanúvallomásokra, és a felperes által becsatolt okiratokra alapozva - állapította meg, kizárólag a nem vagyoni kártérítés körében találta a 20.000.000 forint iránt előterjesztett igényt eltúlzottnak, ezért azt 15.000.000 forintban határozta meg. Az alperes fellebbezésében elsősorban a felperes keresetének elutasítását, másodsorban a jelentős mértékű vétkessége arányában kármegosztás alkalmazását, a nem vagyoni kártérítés mérséklését kérte. Érvelése szerint a felperes a joglemondó nyilatkozata miatt kártérítési igényt nem érvényesíthet, azt szabályszerűen nem támadta meg, ezen túlmenően éjszakai közlekedésre utasította a fáradt gépkocsivezetőt. A kármegosztás iránti igénye körében hangsúlyozta, hogy a felperes a biztonsági övet nem használta, és a sörös rekeszek szakszerűtlen tárolása miatt szenvedte el a

maradandó egészségkárosodást előidéző sérülést. Kérte levonásba helyezni a biztosító által fizetett 1.000.000 forintot, és az alperes által 2001. februárig betegállomány ellenére kifizetett 3.128.230 forintot. A Fővárosi Bíróság 55.Mf.633.357/2008/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az elmaradt munkabér összegét a kamatokat nem érintve 6.172.920 forintra leszállította, továbbá a nem vagyoni kártérítés után járó kamatkövetelést elutasította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A jogerős ítélet indokolása szerint a munkaügyi bíróság helyesen állapította meg a tényállást, melyet a másodfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadott, és túlnyomórészt egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi döntésével. A joglemondásról úgy foglalt állást, hogy a munkaügyi bíróság a meghallgatott tanúk vallomásának helyes értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy az alakilag hibás okirat tartalma nem igazolja, és a tanúvallomások nem bizonyítják, hogy a felperes a számára rendkívül hátrányos lemondó jognyilatkozatot valóban megtette, ezért annak a másodfokú bíróság nem tulajdonított bizonyító erőt. Az alperes kártérítési felelősségéről megállapította, hogy a baleset az alperes működési körében történt, a felperes kizárólagos elháríthatatlan magatartása fel sem merülhetett. A munkáltató a munkabaleseti jegyzőkönyvben a baleset elsődleges okának a környezeti tényezőt jelölte meg, más okot pedig az eljárás során nem bizonyított. A jogerős ítélet érvelése szerint az orvosi adatokból, illetve arra vonatkozó iratok hiányában nem lehetett arra következtetni, hogy a sörös rekeszek szakszerűtlen tárolása és azok elmozdulása nélkül, illetve a biztonsági öv használata esetén nem következett volna be a súlyos baleset, ezért tévesnek értékelte azt az alperesi érvelést, hogy a felperes vétkes magatartásával közrehatott a baleset bekövetkezésében. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a felperes táppénzes időszaka alatt 1.122.924 forintot fizetett, melyet az elmaradt munkabér elsőfokú bíróság által megállapított összegéből levont. A nem vagyoni kártérítés körében, a beszerzett orvosszakértői vélemény alapján - ami súlyos maradványtüneteket állapított meg, melyekben súlyosbodás lehetséges - megfelelőnek találta a felperes állapotának értékelését. A jogerős ítélet indokolása szerint a 15.000.000 forint nem vagyoni kártérítés 1998-ban eltűlt összeg lett volna, az eltelt időben azonban az értékviszonyokban jelentős változás történt, ezért annak összege az ítélethozatalkori értékviszonyoknak felelt meg. Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, elsődlegesen a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az eljárt bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Iratellenesnek találta a másodfokú bíróság által jóváhagyott elsőfokú ítéleti megállapítást, mely szerint a munkáltató a joglemondó nyilatkozat aláírásának körülményeit nem tudta bizonyítani. Iratellenes az a megállapítás is, hogy a tanú nem rendelkezett érdemi tudomással arról, hogy vele milyen tartalmú

iratokat íratnak alá, mert ezzel szemben Ú.L. a vallomásában úgy nyilatkozott, hogy „ránéztem, és mondták is, hogy nincs a munkáltatóval szembeni követelés”. Az alperes sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok ítéletéből nem derült ki az álláspontjuk a jognyilatkozat megtámadásáról. Az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy azt a felperes sikeresen támadta meg, a másodfokú bíróság pedig arra következtetett, hogy a lemondó nyilatkozatot a felperes nem tette meg. Az alperes felülvizsgálati érvelése szerint amennyiben a felperes megtámadta a nyilatkozatot, az azt jelenti, hogy elismerte a nyilatkozat valódiságát, de ebben az esetben a megtámadásra rendelkezésre álló idő már lejárt, és az ítéletek nem tartalmazzák, hogy a megtámadás mely okból sikeres. Az alperes álláspontja szerint nem elfogadható a bíróságok érvelése, mely szerint a jognyilatkozat a tanúk lakcímének hiánya, és a keltezés elírása miatt alakilag hibás, és nem teljes bizonyító erejű magánokirat. Kiemelte, hogy függetlenül attól, hogy a nyilatkozat megfelel-e a teljes bizonyító erejű magánokirat törvényi követelményeinek, okirati bizonyítékként mindenképpen figyelembe kell venni, tekintettel a két okirati tanú egybehangzó vallomására. A jognyilatkozat megtámadásáról kifejtette, hogy annak írásban előterjesztve kifejezettnek kell lennie, a megtámadás okáról való tudomásszerzést, vagy a kényszerhelyzet megszűnését követő 30 napon belül. Iratellenesnek és jogszabálysértőnek találta annak megállapítását, hogy a felperes e nyilatkozatot határidőben megtámadta volna. Megtévesztés álláspontja szerint nem történt az alperes részéről, a jognyilatkozat aláírásakor annak tartalmát a tanúk és a felperes „átbeszélték”. Az írásszakértő megállapította, hogy a nyilatkozatot a felperes írta alá, a tanúk annak körülményeit igazolták. Zs.Z. az alperes megítélése szerint közvetett tanú, mert a felperes előadásából tudott arról, hogy mit írtak alá.

Az alperes sérelmezte a kármegosztás hiányát, tekintettel arra, hogy az autóban biztonsági öv volt, amelyet a felperes nem csatolt be. A szakértő véleménye cáfolta a felperes azon előadását, hogy bekötötte magát, mert annak használatára utaló sérülést a szakértő nem állapított meg, és véleménye szerint „nem kizárt, hogy a felperes gerincsérülését egy nagyobb kiterjedésű, szögletes tárgy éle, vagy sarka okozta”.

Az alperes felülvizsgálati álláspontja szerint az általános élettapasztalatot kirívóan gondatlanul figyelmen kívül hagyó munkavállalói magatartás kármegosztást indokol. A biztonsági öv használatának hiánya miatt a kár súlyosbodásában maga is közrehatott. Az Mt. 174. § (3) bekezdésével, és az irányadó ítélkezési gyakorlattal ellentétes a kármegosztás mellőzése olyan esetben, amikor a munkavállaló a kiemelkedően rossz útviszonyok, téli időjárási helyzet ismeretében éjszakai autótutat úgy tett meg, hogy a KRESZ rendelkezései, és a munkavédelmi oktatáson számára előadottak ellenére a biztonsági öv használatát mellőzte, miközben sörös dobozokat és más élelmiszereket szállítottak rögzítés nélkül.

Köztudomású tényekkel ellentétes ítéleti megállapításnak találta, hogy nem lehet olyan következtetést levonni, hogy a biztonsági öv használata esetén nem következett volna be a súlyos és maradandó egészségkárosodás, mert az övnek az a szerepe, hogy a használatával az egészségkárosodás nagy erejű ütközés esetén megelőzhető legyen. A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására, és az alperes perköltségekben való marasztalására irányult.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a rendelkezésre álló periratok alapján dönt, nincs helye a bizonyítékok újra értékelésének, azaz felülmérlegelésének. Az ügy érdemét érintő jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan, iratellenes, nem megfelelően indokolt mérlegelése valósíthat meg [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, BH 2001/197., BH 2002/29.].

Az adott esetben a jogerős ítélet alapjául szolgáló ítéleti tényállás tekintetében jogszabálysértést megalapozó következtetés nem állapítható meg, ezért az a felülvizsgálati eljárásban is irányadó. A felperes által aláírt joglemondó nyilatkozatról a másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy az alakilag hibás okirat tartalma nem igazolta, hogy a felperes az abban foglalt lemondó nyilatkozatot megtette. Peradat, hogy az alperes munkatársai annak érdekében keresték meg a felperest a rehabilitációjának időtartama alatt az egészségügyi intézményben, hogy a külföldi hatóságok előtt a gépjármű vezetőjével szemben indult eljárás mielőbb befejeződjön. Az eljárás iratanyagából megállapítható, hogy az alperesnek olyan tartalmú felperesi nyilatkozatra volt szüksége, mely szerint a felperes a gépkocsivezetővel szemben kártérítési igényt nem kíván érvényesíteni.

Nem bizonyított, hogy a felperes, amikor az alperes kérésére az említett joglemondást tartalmazó okiratot aláírta, nem kizárólag a balesettel összefüggő vizsgálat lezárása érdekében tette meg a nyilatkozatát., hogy a kórházi kezelése alatt, amikor a baleset utáni maradványállapotával szembesült, mégelőtte sem volt ismert, hogy a rehabilitációjának milyen költségei merülnek fel, a mindennapi életben hogyan tud részt venni, a családi életben a feladatának mi módon tud eleget tenni, és a társadalomba való beilleszkedése miként valósul meg, a munkáltatóval szembeni kártérítési követeléséről lemondott volna. Kétségesse teszi e körben a jognyilatkozatban foglaltakat az a körülmény is, hogy az alperes - annak tudatában, hogy a munkavállaló ezen joglemondó nyilatkozatot megtette - a felperest ért károk kompenzálásáról vele előzetesen tárgyalást folytatott, továbbá a perben egyes kereseti követeléseket elismert.

A nyilatkozat keletkezésének körülményei alapján helytállóan foglalt állást ezért a másodfokú bíróság, amikor a felperes által tett nyilatkozatnak nem tulajdonított bizonyító erőt. A kármegosztás körében nem megalapozott az alperes felülvizsgálati érvelése, mely szerint a felperes vétkes magatartást tanúsított, és azzal közrehatott a balesetének bekövetkezésében. A munkabalesetről felvett jegyzőkönyv a baleset okaként környezeti tényezőt jelölt meg, ettől eltérő indokot az alperes az eljárás során nem bizonyított. Az orvosszakértő kizárólag azt állapította meg, hogy „nem zárható ki, hogy a gerincsérülést nagyobb kiterjedésű szögletes tárgy éle vagy sarka okozta” (szakvélemény 9.pont). Az alperes előadásán kívül nincsen arra bizonyíték, hogy a felperes elháríthatatlan magatartása miatt, sörös dobozok és más élelmiszerek szabálytalan szállítása okozta a munkavállaló sérülését. A biztonsági öv használatának hiánya miatt alaptalanul hivatkozott az alperes az általános élettapasztalatot kirívóan gondatlanul figyelmen kívül hagyó felperesi magatartásra. A szakértő véleménye szerint nem állapítható meg olyan sérülés, sérülési nyom, mely a biztonsági övvel hozható kapcsolatba. Arra vonatkozó bizonyíték azonban nem áll rendelkezésre, mely igazolná, hogy a felperes a biztonsági öv használata mellett ne szenvedett volna hasonlóan súlyos sérülést. Helytálló ezért a jogerős ítélet álláspontja, mely szerint a baleset az alperes működési körében történt, és a felperes kizárólagos elháríthatatlan magatartása nem merült fel, aggálytalanul nem lehet arra következtetni, hogy az alperes által a felülvizsgálati kérelemben sérelmezett körülmények okozták a felperes súlyos sérülését.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes felülvizsgálati perköltségének megfizetésére.

Az alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. §-ának (3) bekezdése alapján köteles a felülvizsgálati eljárás illetékének viselésére.

Budapest, 2010. március 17.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül: Nné tisztviselő